SPRAWDZIAN · GEOGRAFIA

Sprawdzian z pedosfery i biosfery

Grupa A

Geografia: gleby, procesy glebotwórcze i strefy roślinne świata

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 23

10 zadań, 23 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Postępujące przekształcanie żyznych obszarów w tereny pustynne lub półpustynne wskutek niekorzystnych zmian klimatu i działalności człowieka (nadmiernego wypasu, wylesiania) nazywamy:

(A) erozją liniową (wąwozową)
(B) eutrofizacją (przeżyźnieniem wód)
(C) pustynnieniem (dezertyfikacją)
(D) deflacją (wywiewaniem przez wiatr)

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Które czynniki wpływają na powstanie czarnoziemu?

[A] Klimat podbiegunowy
[B] Umiarkowany kontynentalny klimat
[C] Roślinność trawiasta (step łąkowy)
[D] Less jako skała macierzysta

Zaznacz wszystkie poprawne odpowiedzi.

Zadanie 3. (0–4 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących stref roślinnych tundry i tajgi:

1.	Granica między tajgą a tundrą przebiega w Europie dalej na południe niż w Ameryce Północnej.	**P**	**F**
2.	Tajga to strefa lasów liściastych, zrzucających liście na zimę, dominująca na północy Europy i Azji.	**P**	**F**
3.	Roślinność tundry ogranicza się głównie do mchów, porostów i niskich krzewinek ze względu na krótki okres wegetacyjny i obecność wiecznej zmarzliny.	**P**	**F**
4.	Drzewa w tajdze mają zwykle spłycony system korzeniowy przystosowany do płytkiego zalegania wiecznej zmarzliny lub gleb okresowo podmokłych.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 4. (0–3 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń:

1.	Gleby laterytowe strefy równikowej mają gruby poziom próchniczny.	**P**	**F**
2.	Mady to gleby powstałe na skałach wapiennych w obszarach wyżynnych.	**P**	**F**
3.	Czarnoziemy w Polsce występują głównie na Wyżynie Lubelskiej i Wyżynie Sandomierskiej.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 5. (0–4 pkt)

Dopasuj proces degradacji gleby do jego przyczyny.

1. Zagęszczenie (kompakcja)	…	A. Nadmierne nawadnianie w klimacie suchym
2. Erozja wodna gleby	…	B. Usunięcie roślinności na stromych stokach
3. Zakwaszenie gleby	…	C. Utrata porowatości przez ciężki sprzęt
4. Zasolenie gleby	…	D. Opad kwaśnych deszczy z zanieczyszczonej atmosfery

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 6. (0–2 pkt)

Uzupełnij: (1) Gatunki roślin/zwierząt występujące wyłącznie na ograniczonym obszarze to (1) _____ . (2) Najwięcej gatunków endemicznych spotykamy na (2) _____ (kontynent/duża wyspa) ze względu na długą izolację.

(1) do wyboru: relikty / kosmopolity / gatunki inwazyjne / endemity
(2) do wyboru: Islandii / Antarktydzie / Grenlandii / Madagaskarze

Zadanie 7. (0–2 pkt)

Wyjaśnij mechanizm murszenia gleb organogenicznych (torfowych). Podaj jedną konsekwencję tego procesu dla użytkowania rolniczego.

Zadanie 8. (0–2 pkt)

Opisz pionową strefowość roślinności w lesie tropikalnym wilgotnym (selwie). Wymień trzy piętra i podaj po jednej cesze każdego z nich.

Zadanie 9. (0–2 pkt)

Przedstaw dwa skutki wylesiania lasów równikowych dla gleb tropikalnych.

Zadanie 10. (0–2 pkt)

Wyjaśnij rolę porostów i mchów w pierwotnej sukcesji ekologicznej na obszarach skalistych (np. po wycofaniu się lodowca).

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/geografia/pedosfera-i-biosfera